

Hilari Raguer: “Som humans i amb la pregària necessitem demanar”

Dm, 31/03/2020 per Catalunya Religió

(*Laura Mor –CR/Montserrat*) El vespre de dijous 12 de març Catalunya Religió va decidir que la redacció [treballaríem des de casa](#). Unes hores abans, al matí, vam visitar el monjo benedictí **Hilari Raguer** al monestir de Montserrat. Una conversa tranquil·la sobre la vocació religiosa i el sentit de la pregària per als cristians. Raguer explica també la relació entre el compromís irrevocable i la llibertat positiva. I reivindica, per al temps de confinament, la litúrgia de les hores.

És el tema del seu darrer llibre: [Hal-lelu-iah. Introducció a la litúrgia de les hores](#) (Publicacions de l'Abadia de Montserrat). L'historiador explica com s'ha configurat, al llarg de la història, aquesta pràctica que vol imitar la pregària de Jesús. Hi narra un grapat d'anècdotes. Una de divertida: la del cardenal **Richelieu**, que va obtenir un permís de Roma per empalmar el res de l'ofici del dia. “Només li calia resar, a gran velocitat, cada tres dies, i es podia aplicar de ple als afers de l'Estat”, apunta Raguer. Curiositat a banda, el llibre apunta nocions bàsiques lligades a la pregària universal de l'Església. Amb un convenciment inicial: “Jesús va néixer en una família on es pregava”.

Hilari Raguer i Suñer va viure els primers mesos de vida a Madrid. Quan va néixer, el 1928, els seus pares, de Ripoll, hi eren per feina. Però no va arribar a complir l'any, que ja eren de tornada a Catalunya. Raguer, com a bon historiador, insisteix en les seves arrels ripolleses i fa conèixer que el vincle amb Montserrat li ve de lluny: “En el document més antic que parla de Montserrat, del 1881, hi apareixen els meus avantpassats”. El comte **Guifré** va fer donació d'unes terres, entre les quals una finca dels seus familiars. “En aquest mateix document fa donació d'unes possessions a la muntanya de Montserrat, amb les esglésies de dalt, Santa Maria, l'ermita, i la capella de Sant Iscle, i les dues esglésies de Monistrol”, puntualitza.

Per a la vida activa, Montserrat té connotacions d'oasi, d'espai privilegiat

on cultivar el coneixement i la pregària. Sent que transmet aquesta mena de saviesa monàstica a la gent que el ve a veure?

Puc transmetre el que els anys de vida m'han ofert, la meva experiència. M'agrada parlar-ne. Desitjaria que n'hi haguessin més, de monjos. És un fenomen molt general de la nostra societat i especialment de la joventut. La joventut actual té grans qualitats, però té dificultat per comprometre's irreversiblement. Pensem en joves molt generosos, que han donat els millors anys de la seva vida treballant al tercer món o fent voluntariats. Però no prenen una decisió de compromís, sigui la vida religiosa o sacerdotal, o fins i tot matrimonial. Pensem en els matrimonis. Quan jo vaig entrar a Montserrat, l'any 1954, cada dia hi havia tres, quatre o cinc matrimonis; i a la primavera, pels volts de l'abril, encara eren més. Ara quasi cada dia, i sobretot els diumenges, n'hi ha un parell que fan els 50 anys de casats, no tants que en fan 25, i cap que es casi.

La noció de compromís ha canviat molt...

No sols això, sinó que ara si un jove s'enamora, parla de la seva parella. No goses preguntar si estan casats o no. Sembla de mala educació. Famílies esplèndides, persones boníssimes, però no veuen el perquè d'un compromís irrevocable, ni tan sols civil. Sembla que és un fenomen general: la dificultat de comprometre's. I això ens portaria a un concepte de llibertat.

Com l'entén, la llibertat?

A la litúrgia, al missal, surt repetides vegades allò que se'n diu "la veritable llibertat". Vol dir que hi ha una llibertat que no és veritable. I em sembla que el concepte més general de llibertat a la nostra societat, és negatiu: llibertat s'entén com falta d'impediments en la llibertat. I això es tradueix en una recança, per no dir por, de prendre compromisos irrevocables.

Ha parlat del sagrament de l'ordenació o del matrimoni. Posi'n algun altre exemple.

Posem-ho a nivell nacional. Jo soc independentista. Què vol dir Catalunya independent? Vol dir que no ens empipin? O ve a ser independent per poder fer un Estat, i uns serveis pel poble, sobretot pels més desafavorits, que més ho necessitin? La independència de Catalunya no vol dir, simplement, que ni l'Estat espanyol ni cap altre es fiquin amb nosaltres, sinó què farem. Hi ha una frase de Lenin que diu "Llibertat, per a què?" El sentit positiu del comunisme no és simplement tombar el sistema capitalista o tombar la monarquia dels tzars, és fer alguna cosa. La llibertat s'ha d'exercir, si no, no és res. I exercir-la segurament és perdre llibertat. Si no la fem servir, no hi ha llibertat, és aquesta llibertat negativa de que "a mi que no m'empipin".

Els cristians creuen que Jesús té una proposta de llibertat: el projecte de l'amor.

Jesús diu "el que vulgui la vida, la perdrà i el qui la perdi, la guanyarà". Aquest llenguatge paradoxal crida l'atenció. El que vulgui ser independent de tot, és que no és res. Serà el millor egoista, que passarà sense haver viscut.

Tornem al compromís religiós. Deia que falten vocacions. Què va fer el seu cas sentir-se còmode en aquest "per sempre amb Déu"?

És el que estem dient, de la veritable llibertat. Des de nen, havia tingut una formació piadosa. De família cristiana, vaig fer el batxillerat amb els escolapis, seguia la litúrgia, m'havia plantejat si ser sacerdot o ser escolapi. La idea anava i venia. I em feia por perdre la llibertat. I equivocar-me. "Si jo sabés segur que Déu vol que jo em faci sacerdot o religiós, doncs ho faria; però no n'estic segur". De gran, vaig fer la carrera d'advocat i hi anava donant voltes. Demanava a Déu que si ho volia, que m'ho digués més clar.

Quan va arribar aquest moment?

A la vaga de tramvies del primer de març de 1952, em van tancar. Jo no tenia relació amb els tramvies. Em van atrapar amb l'esborrany d'un manifest nacionalista furibund dels estudiants catalans. I em vaig trobar que jo estava al servei militar a Sant Joan de les Abadesses, zona fronterera aleshores. Aquells dies hi passaven maquis i havíem de fer patrulles especials. Jo vaig haver d'anar a Barcelona perquè m'havia trencat el braç. Quan em van detenir em van demanar si tenia permís per deixar el lloc fronterer.

Què els va dir?

Tenia un d'aquests permisos de paraula. Figura que jo havia d'estar amb les patrulles especials per impedir el pas dels maquis i vaig a Barcelona aquell dia que totes les unitats estaven desbordades i amb un manifest independentista redactat a l'estranger. El governador de la milícia va dir "això és un complot separatista comunista". Llavors se m'obre procés sumaríssim, que podia acabar en 48 hores. Això va poder ser superat molt bé gràcies a un germà de la mare, que era sots secretari a Madrid, i una intervenció personal del bisbe **Modrego**.

Total, que jo vaig passar uns dies en perill de mort. I estant reclòs al Castell de Montjuïc, quan la cosa ja s'havia moderat, de cop vaig dir: "Home, més clar ja no t'ho pot dir". I vaig interpretar-ho com la voluntat de Déu. Després vaig continuar set mesos i mig de presó, i després presó a domicili encara.

Què recorda d'aquell temps de reclusió?

Hi havia un capellà que pujava a dir missa els diumenges. I el primer diumenge que va venir, li vaig demanar per confessar-me. Li vaig explicar aquesta vocació que havia demanat a Déu, i vaig tenir aquella experiència desagradable de veure que no em creia. Es pensava que li explicava un sopar de duro per tenir influència, perquè m'afavorís. I això ho he tingut molt en compte fent jo de confessor, quan algú explica el que jo penso que és un sopar de duro, miro que no s'adoni que no m'ho crec.

Va triar seguir Jesús, però li va tocar esperar...

El procés encara va durar més de dos anys, fins a estar en plena llibertat. Recordo molt bé el confessor, el pare **Torrent**, que va ser vicari general de Barcelona, que em va dir: "Fes una setmana d'exercicis i segueix la voluntat de Déu". Vaig fer servir el mètode ignasià, d'uns altres exercicis que havia fet a Manresa quan vaig acabar batxillerat. A favor i en contra d'anar al seminari i a favor i en contra d'anar a Montserrat. Tot i que fer exercicis en aquell moment era molt empipador: treballava de passant amb un advocat i demanar una setmana per fer exercicis... Però ho vaig fer. Diumenge, sortint dels exercicis a Sarrià, vaig anar a Sant Felip Neri a veure el pare Torrent i portar-li el balanç dels escrits que havia fet. I no s'ho

va mirar. Em va dir: “Tu tens ganes d’anar a Montserrat?”. “Ganes, sí”, li vaig dir. “Doncs, ves-hi”.

Va ser una raó de cor, no racional.

Sí. I estant a Montserrat, algunes coses que aleshores havia posat com a positives, ara les veuria negatives, i viceversa. Per exemple, volia donar-me a Déu i m’agradava la litúrgia, per formació dels escolapis, un oncle del meu pare, mossèn **Tenas**, liturgista, com el doctor **Carreras**. Però no sabia absolutament res de què era la vida monàstica. Vaig entrar aquí sense saber distingir entre els benedictins i els claretians. Ara, per sort, un cop a dins, em va entusiasmar, això. Ara hi ha joves que venen, passen uns dies, unes setmanes, en acabat se’n van...

El seu darrer llibre el dedica a la litúrgia de les hores. Fent retrospectiva, explica que la tradició de la pregària a l’Església ha experimentat moltes variables. Tot això com ajuda la vida d’un cristià?

A la vida cristiana és essencial la pregària. I hi ha moltes formes de pregària. Però hi ha una que és l’oficial de l’Església, que és l’eucaristia, la missa forma part de l’ofici del dia. Encara que admet altres variants i coses accidentals, una veritable espiritualitat cristiana no pot prescindir dels sacraments. Però sobretot, hi ha formes d’oració. El que diem escoles d’espiritualitat en el fons són escoles d’oració. La litúrgia de les hores neix com una continuació de la pregària de Jesús amb els seus deixebles. Primer no està escrita ni preceptuada enlloc, és el que fan. Als fets dels apòstols veiem com preguen. I després es va estructurant i preceptuant com a pregària de tota l’església.

Per tant, es pressuposa com una pregària universal?

Sí, en canvi, havia quedat durant segles com si fos dels sacerdots o de certs religiosos. La novetat del Vaticà II, d’acord amb el Moviment Litúrgic, és que és la pregària de tota l’Església.

En el llibre parla d’aquesta relació horitzontal entre cristians.

És la més important, perquè honora Déu i és interpersonal, de connexió fraterna. La pregària oficial de l’Església és la pregària més eficaç: tant pel que fa a honorar Déu, com per demanar coses. Encara que a les escoles d’oració que feliçment hi ha ara es descobreix que l’oració no és només demanar.

Moltes prefereixen posar l’accent en agrair.

És el que es diu “acció de gràcies”, que és adoració. Hi ha un text que de vegades es llegeix a vespres, d’un autor francès, que diu a la seva mare que se l’estima “perquè ets tu, per ser qui ets i com ets”. A la salmòdia també diem “gràcies per la vostra immensa glòria”. Donem gràcies, estem contents. Tot i que, i això és el més important, som humans i amb la pregària necessitem demanar. Hi ha aquests moviments d’adoració, de lloança. Però aquí no sé què distingeix l’oració cristiana de l’oració pagana. L’oració pagana són trucs, fórmules o personatges com bruixots, que diuen el que s’ha de dir i el que s’ha de fer perquè la divinitat faci això o perquè passi allò.

Amb un punt supersticiós, s’entén.

I utilitari. L'oració cristiana ha de ser acció de gràcies, però no podem prescindir de les nostres necessitats, posar-nos davant de Déu i dir "no et necessito per res". Per això hi ha també molta petició. I a la reforma de l'ofici diví, hi ha la doble petició d'oració i adoració. A laudes i vespres. Hi ha uns salms, un càntic, i s'hi afegeixen unes peticions, a l'estil de l'oració dels fidels a la missa. Tot i que hi ha moltes coses concretes, els salms són genèrics, conceptuals. Quan van ordenar els salms a la litúrgia de les hores, no podien preveure que ara hi hauria el coronavirus. Les pregàries –els *preces*– han estat un gran èxit de la reforma de la litúrgia de les hores: intencions concretes que es fan al final. És clar, al llibre hi ha peticions, però han de ser genèriques.

Universals i per a tots els temps?

Sí, no podia preveure problemes concrets que tindrem ara. Per això, aquestes pregàries, que es poden improvisar, no han de ser punts de meditació, que ja hi són en els salms, sinó intencions de petició o d'acció de gràcies. Però de situacions i de problemes del moment.

Sembla que viurem una situació d'aïllament forçada. Hi veu una oportunitat per a treballar el silenci?

Preferiria que es curés l'epidèmia. Tota circumstància i trasbals pot ser ocasió per repensar la teva persona, la teva vida. Per veure també la fragilitat de totes les coses humanes i la inseguretat amb què vivim. Sempre estem pendents de la misericòrdia de Déu. Ara, no sé com evolucionarà això, però em sorprendria i desitjaria que els bisbes diguessin que el precepte dominical no obliga, que resin l'ofici diví. Que santifiquin el diumenge de la forma que puguin, veient una missa per televisió o resant, un acte de caritat, etc. No crec que hi hagi tantes persones que tinguin una consciència tan estricta per dir "jo vaig a missa encara que agafi el coronavirus".

Com veu avui l'Església?

Jo tinc molta esperança en el papa actual. Que Déu ens el conservi! Va fer una opció, en la primera oració, fantàstica! Però em va quedar l'interrogant: això seran només paraules? Es traduirà en decisions? Voldrà fer aquesta transformació de l'estructura de l'Església, la cúria, que fa molta falta? I la meva opinió és que sí, que ho està fent i de manera eficaç. Pas a pas. Tampoc és una persona imprudent, que faci canvis difícils d'assimilar. Es dona una situació molt delicada: hi ha altres personalitats de l'Església que el contradiuen. Això només havia passat una mica **Pau VI**, amb la *Humanae Vitae*, sobre moral matrimonial. Després d'allò, les encíclics ja no són el que eren.

Es refereix al contingut? Les troba més fluïdes o més potents, ara?

No, vull dir per la reacció de la gent. No es considera tan dogma de fe, s'ho miren molt més lliurement. Pau VI es va trobar episcopats sencers –a Alemanya, als Estats Units o al Canadà– que feien comentaris per separar-se del document que havia publicat. Això no s'havia vist mai, eren heretges, separats immediatament. Ara encara és més forta l'oposició, hi ha el cardenal encarregat de la litúrgia, **Robert Sarah**, que discrepa obertament d'ell, i no dimiteix! Però s'han fet ja canvis importants, doctrinals, pràctics. El Vaticà II ja va ser un gran salt d'unes estructures etèries i que desconeixien la realitat del món, i de l'Església. Per tant,

veig amb molta esperança el present i futur, que jo ja no el veuré, d'un canvi que crec que és irreversible.

Un canvi cap a una Església que sigui, com?

Més evangèlica i més realista. Evangèlica en el sentit de més fidel a l'Evangelí. I realista, tenint en compte la realitat de tota la humanitat.

Algú podria dir que "més realista" vol dir menys exigent, que abaixa el llistó.

No, més exigent, més a fons. Més realista vol dir atenta a la realitat, no predicant al marge d'aquest món.

Encara es predica molt pensant en el més enllà.

Això sí, perquè el més enllà que prediquem és real! Justament el dia que va ser elegit el papa Francesc, vaig tenir un infart que em van donar per mort. Em van dir que em moria. I vaig recordar el que havia sentit explicar de l'abat Escarré: quan s'estava morint, un dels seus amics li va dir: "Tens por?". I li va contestar: "El que tinc és molta curiositat". I vaig pensar això mateix. Tots els anys que porto estudiant Teologia, comentant Bíblia, Litúrgia... Què hi haurà de tot això?

Serà només especulació?

No són només ombres i aproximacions a una realitat inefable? Aviam, ara sortirem de dubtes.